

Vauvaperhetyö neuvoloissa auttaisi ajoissa

Vauvaperhetyö auttaa, kun neuvolan eväät eivät riitä, mutta perheen ongelmat eivät edellytä lastensuojelun väliintuloa.

Lapsiperheissä on usein kyteviä kriisejä, joiden ratkaisemiseksi neuvolan eväät eivät riitä, mutta seuraavaa askelta, lastensuojelutoimia ei vielä tarvita. Psykkisen pärjäämisen riskiperheet tuottavat päänsivaita synnytyssosastojen ja neuvoloiden lääkäreille sekä hoitajille. Vain harvasta kunnasta löytyy aikaa ja ammattitaitoa räätälöityyn lapsiperheiden tukemiseen.

– Perheiden ongelmat kyllä tunnustetaan herkästi synnytyssosastoilla ja neuvoloissa. Kyse on siitä, että perheille ei ole tarjota apua ennen ongelmien kasvamista, sairaalan tulosaluejohtaja, ylilääkäri Päivi Rautava Turun terveystoimesta sanoo.

Räätälöity tukimuoto

Rautava kuuluu TYKS:n lastenklinikan ylilääkärin Marja-Riitta Ståhlbergin vetämään työryhmään, joka kehitti vauvaperhetyötä yhteistyössä Mannerheimin lastensuojeluliiton Varsinais-Suo-

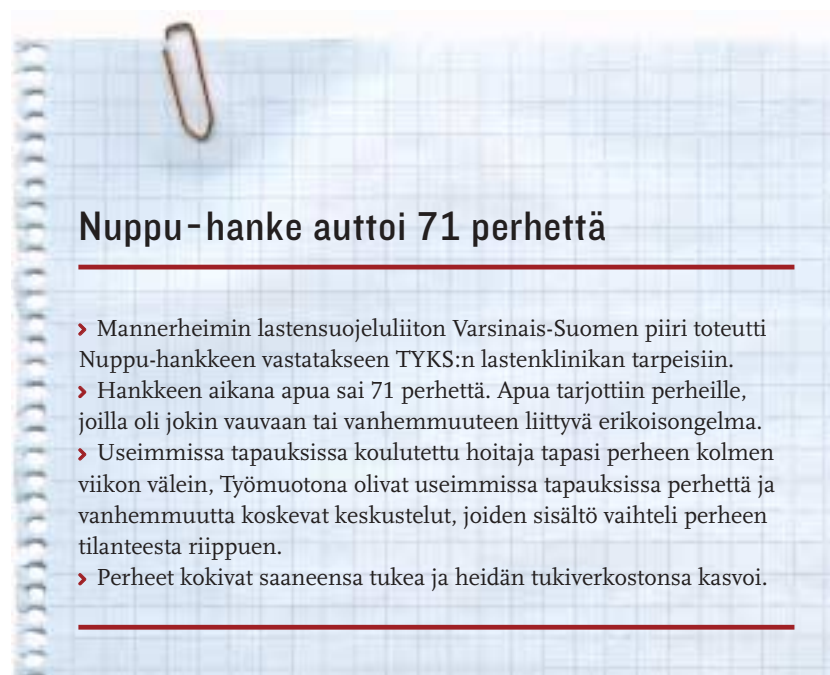
Neuvola palvelee hyvin, jos asiakkaiden elämä on jokseenkin mallillaan. Räätälöity vauvaperhetyö auttaisi heitä, joiden ongelmia ei ehditä ratkomaan neuvolassa. Neuvolalääkäri Marja Ingström ottaisi uudet neuvolatiimin jäsenet mielellään vastaan.

men piiriin ja TYKS:n lastenklinikan kanssa. Nuppu-vauvaperhetyö -hanke osoitti Rautavan mukaan, että ongelmien varhainen ratkaiseminen ehkäisee perheiden tilanteen kärjistymistä ja auttaa perheitä pärjäämään omillaan.

Vauvaperhetyö perustuu tukipalveluiden räätälöimiseen apua kaipaavan perheen tarpeiden mukaisesti. Kiitos varhaisen puuttumisen, tämä avun

tarve voi kestää vain lyhyen aikaa, Päivi Rautava arvioi.

Varsinais-suomalaisten hankkeen perusteella vauvaperhetyön vahvistaminen osana neuvolatoimintaa tukee psyykkisen jaksamisen rajoilla sinitteleviä perheitä. Vauvaperhetyötä tekevät hoitajat ratkaisisivat perheiden ongelmia ennen kuin ne päätyvät pahentuneina lääkärin vastaanotolle.

Nuppu-hanke auttoi 71 perhettä

- › Mannerheimin lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri toteutti Nuppu-hankkeen vastatakseen TYKS:n lastenklinikan tarpeisiin.
- › Hankkeen aikana apua sai 71 perhettä. Apua tarjottiin perheille, joilla oli jokin vauvaan tai vanhemmuuteen liittyvä erikoisongelma.
- › Useimmissa tapauksissa koulutettu hoitaja tapasi perheen kolmen viikon välein, Työmuotona olivat useimmissa tapauksissa perhettä ja vanhemmuutta koskevat keskustelut, joiden sisältö vaihteli perheen tilanteesta riippuen.
- › Perheet kokivat saaneensa tukea ja heidän tukiverkostonsa kasvoi.

– Kun ongelmat ratkaistaan ajoissa, neuvolalääkärin vastaanotolla jää enemmän aikaa itse diagnostiikkaan, kun psykososiaalisen tuen antamisen tarve vähenee.

Kolmas sektori avuksi

Rautava sanoo, ettei vauvaperhetyö välttämättä edellytä uusien virkojen perustamista, sillä palvelun voi tuottaa kolmannen sektorin tehtäväksi, kuten Varsinais-Suomen Nappu-hankkeessa tehtiin. Hankkeen päätyttyä palvelu tuotteistettiin MLL:n palvelupalettiin, mistä se on tilattavissa tälläkin hetkellä.

Vauvaperhetyön juurruttamista on kuitenkin hidastanut neuvoloiden ja sosiaalihuollon työntekijöiden vähäinen tietämys kolmannen sektorin vauvaperhetyön palveluista. Kuten kovin usein, tälläkin kertaa toimiva ja tarpeellinen uudistus uhkaa jäädä käyttämättä hankerahoituksen päätyttyä.

– Palvelun tilaaminen edellyttää taloudellista liikkumavaraa, vaikka hoitajavetoisen vauvaperhetyö ei olekaan kallista. Osa perheiden ongelmista voi ratketa yhdellä kotikäynnillä ja puhelin-yhteydellä sen jälkeen, Rautava huomauttaa.

Rautavan mukaan perheille tarjottavien palveluiden muokkaaminen niiden tarpeisiin sopivaksi on kolmannen sektoreiden toimijoiden etu.

– Julkisella terveydenhuollolla on paljon opettelemista niiltä. Neuvola-järjestelmällä on taipumus reagoida erilaisiin ongelmiin aina samalla tavoin. Kun asiat ovat kunnossa, terveyskasvatukseen painottunut neuvolatoiminta toimii hyvin. Kotikäynnit ovat tärkeitä suurempien ongelmien ratkaisemisessa.

Jos kolmannen sektorin perhetyön tekijä on kunnan tilaama neuvolatiimin jäsen, Rautavan mukaan salassapitovelvollisuus ei muodostu ongelmaksi.

– Neuvolalääkäri toimisi perhetyöntekijän tukena ja konsultoisi häntä tarvittaessa. Uskon että moni kokenut kollega olisi motivoitunut tällaiseen työhön, Rautava sanoo.

Juha-Pekka Honkanen

Vesa-Matti Väätä

Marja Ingström on huomannut neuvolatyössä perheiden ja sukujen hajoamisen eri puolelle Suomea. Apua joudutaan joskus metsästäämään, Ingström sanoo.

Hyvät tukiverkostot eivät ole itsestäänselviä

Kirkkotien lastenneuvolassa Turussa neuvolalääkärinä työskentelevä **Marja Ingström** pitäisi varhaista interventiota tervetulleena uudistuksena neuvolatyöhön.

Nappu-hanke ei ole hänelle tuttu, mutta sen kehittämisen taustalla olevat ongelmat ovat. Suvut ovat hajonneet eri puolelle Suomea, eikä lähisukulaisiinkaan aina pidetä mitään yhteyttä. Tilanteita joissa neuvolan omat keinot loppuvat kesken kohdataan ”aika usein” myös Ingströmin neuvolassa.

– Silloin käymme ensin läpi kunnalliset palvelut. Meidän hoitajillamme on hyvä verkostot, lääkärin työssä tämä ongelma näkyy harvemmin, Ingström sanoo.

– Tuskin tuollainen varhainen puuttuminen on edes rahasta kiinni. Ehkä kukaan ei ole tullut ajatelleeksi asiaa noin aikaisemmin, Ingström pohtii.

”Varhaisen puuttumisen perhetyöhön suuri tarve”

Turun kaupungin neuvolatoiminnasta vastaava ylilääkäri **Hannele Kallio** sanoo, että varhaisen puuttumisen perhetyöhön olisi kentällä suuri tarve.

– Väsyneet vanhemmat tarvitsevat apua siinä hetkessä. Kun avun saa nopeasti, ongelmien pahenemisen kierre saadaan katkaistua. Nappu-hanke toimi hyvin niissä neuvoloissa, jotka olivat osa kokeilua.

Kallion mukaan varhainen puuttuminen edellyttäisi uuden ammattiryhmän saamista neuvoloihin. Hän arvioi, että terveydenhoitajien tekemien kotikäyntien lisääminen ei paikkaisi nykyistä palveluaukkoa.

– Joissain tapauksissa voisi olla eduksi, että perhetyötä tekee psykiatrin sairaanhoitaja.

Turku ei osta tällä hetkellä Nappu-hankkeessa kehitettyä toimintaa Mannerheimin lastensuojeluliitolta.

– Kaupungilla on perhetyöntekijöitä, mutta heidän käyntinsä tehdään lastensuojeluilmoituksen perusteella. Tähän asiaan toivotaan muutoksia, kun sosiaali- ja terveystoimen yhdistäminen etenee Turussa. Ilmapiiri on muuttunut viime vuosina valtakunnankin tasolla niin, että ehkäisevää työtä ja varhaista puuttumista korostetaan ja siihen vaaditaan panostusta. Se tukee tämän asian etenemistä.

Juha-Pekka Honkanen